Revista del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears
JUNY 37

VETERINÀRIA

Veterinari de cavalls: la problemàtica del dòping al trot

L'Audiència Nacional rehabilita el Certificat Veterinari

Assessoria jurídica: L'intrusisme professional

III Trobada de Veterinaris Acupuntors del Mediterrani

avepa # jubilats # VSF # cas clínic # ibabsa # els nostres centres # perfil # actualitat # col·legi

MALLORCA

esperanto. 8

07198 SON FERRIOL

971426172

MENORCA

Bijuters. 36 parcel.la 11

07760 CIUTADELLA

971 384745

EIVISSA

Av. d'Espanya. 49 3'

07800 EIVISSA

971 195568

Vazquez de Mella. 7

07630 CAMPOS

971 656262

Pl. des Fossar. s/n

07510 SINEU

971 521080

ibabsa

INSTITUT DE BIOLOGIA ANIMAL DE BALEARS

editorial

sumari

AVEPA:

Cursos • Coneguem els nostres socis 4

Seguretat alimentària:

'Torna' el Certificat Veterinari 6

Veterinaris Sense Fronteres 7

Portada: Veterinaris i dopatge als cavalls 8

Perfil col·legial: Pep Cerdà i Mulet 12

Actualitat: III Congrés de VAM 13

Actualitat: Crisi de l'oli de gira-sol 14

Actualitat: La carn del porc negre mallorquí 15

Ibabsa: Vectors de la llengua blava 16

Col·legi • Obituari • Cas clínic: Presentació 17

Els nostres centres veterinaris:

Aragó Clínica Veterinària 18

Jubilats: Visita al Museu de la Fundació March 20

Pintura al COVIB · Assessoria Jurídica 21

Cas clínic: Resolució 22

Intrusismo profesional

La actividad profesional veterinaria ejercida por personas que no poseen el título oficial de licenciado en veterinaria constituye un delito de intrusismo profesional reconocido en nuestro vigente Código Penal, y en consecuencia, según la naturaleza de la falta cometida, puede implicar sanciones económicas e incluso prisión para aquéllas.

La lucha contra el intrusismo es una de las competencias esenciales de los colegios oficiales veterinarios, los cuales deben adoptar las medidas necesarias para evitarlo y perseguirlo; y ello no exclusivamente por un objetivo corporativo, moral y/o económico, sino también como la forma de proteger a los animales y a sus dueños de los posibles daños derivados de una mala praxis profesional consecuencia de la incompetencia e ignorancia de los falsos veterinarios.

Hasta la fecha el COVIB ha realizado diferentes iniciativas en este sentido, como la presentación de denuncias contra personas no tituladas que se han atribuido funciones de veterinario, así como la colaboración con otras entidades u organizaciones con intereses comunes en la materia. Ahora bien, para poder conseguir una mayor efectividad es necesaria la colaboración de todos los colegiados, quienes deben actuar activamente denunciando al COVIB todos aquellos casos de los que tengan conocimiento.

De este modo, además de prestigiar y defender a nuestra profesión, trabajaremos a favor del bienestar de los animales y de la salud pública.

Edita: Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears (COVIB). **Direcció veterinària:** Francesc Solà. **Direcció periodística:** Dirkom. **Consell editorial:** Jesús Martínez, Tolo Palou, Lluís Riera, Mireia Mayol, Jorge Cañellas i José Manuel Alanzor. **Fotografia:** Jaime Reina. **Publicitat:** COVIB (Cecilio Metelo, 14 2ºD - Tel: 971 71 30 49). **Impressió:** Gràfiques Planisi. **Dipòsit legal:** LE-920-1998

El Comité de Redacció recorda als col·laboradors de la revista que poden utilitzar tant el català com el castellà en l'elaboració dels seus articles.
Veterinària no es fa responsable ni s'identifica amb les opinions que els seus col·laboradors expressen a través dels treballs publicats. Reservats tots els drets.
Prohibida la reproducció total o parcial de qualsevol informació gràfica o escrita per qualsevol mitjà sense el permís escrit del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.

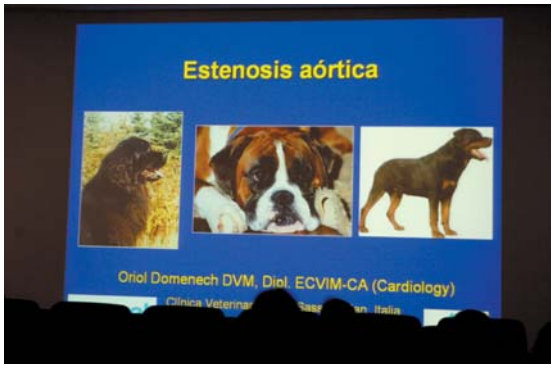

El curs 'Cardiorrespiratori avançat', a Palma

Els passats 26 i 27 d'abril tingué lloc a la seu del Col·legi de Metges, a Palma, el curs 'Cardiorrespiratori avançat' dins del programa de formació continuada d'AVEPA. El curs va ser impartit per dos ponents de contrastat prestigi en aquest camp: Oriol Doménech, diplomat pel ECVIM-CA en cardiologia i que actualment treballa en el centre de referència de medicina interna i cardiologia Clínica Gran Sasso de Milà, i Jordi Manubens, de l'Hospital veterinari Molins, i encarregat dels serveis d'anestesiologia, respiratori i cardiologia. Una quarantena de veterinaris assistiren a les xerrades, en les que es tractaren des del punt de vista mèdic i quirúrgic algunes de les malalties cardíaques més importants, tant congènites com adquirides. El curs anava dirigit a clínics de petits animals amb certs coneixements en l'especialitat de cardiorrespiratori, fet pel qual el nivell de les exposicions va ser força elevat.

CONEGUEM ELS NOSTRES SOCIS

Fa anys que ens veiem a cada curs i moltes vegades no sabem ni el nom d'aquella persona que se'ns seu sempre al davant. AVEPA Balears us proposa un breu qüestionari que ens ajudarà a conèixer-nos una mica més a tots plegats.

Nom: Jesús López Jiménez.

Edat: 45.

Estat civil: Casat.

Fills: Dos. Un nin i una nina.

Aficions: El bricolatge, la jardineria, la lectura, la família...

Quin és el teu menjar preferit? La paella. **I el que més avorreixes?** No ho sé, encara no l'he descobert.

Quin llibre tornaries a rellegir? 'Confieso que he vivido', de Pablo Neruda.

A quin lloc del món t'agradaria perdre't uns dies? Costa Rica. **Amb qui hi aniries?** Amb la meva dona.

D'aquells ideals juvenils, què en queda? Moltes coses, encara. Som jove.

Quin animal t'agradaria ser? Un moix de bona família.

De no ser veterinari, a què t'hauries dedicat? A la medicina.

Nom: Oriol Puig Domingo.

Edat: 44.

Estat civil: Casat.

Fills: Sí, dues nines.

Aficions: La música, som trompetista.

Quin és el teu menjar preferit? Una parrillada de carn. **I el que més avorreixes?** El peix.

Quin llibre tornaries a rellegir? 'La Muntanya Màgica', de'n Thomas Mann.

A quin lloc del món t'agradaria perdre't uns dies? Austràlia. **Amb qui hi aniries?** Amb Rosa, la meva dona.

D'aquells ideals juvenils, què en queda? Jo encara som jove! Queden els mateixos ideals encara, però mirats des d'una perspectiva més adulta.

Quin animal t'agradaria ser? Un lleó.

De no ser veterinari, a què t'hauries dedicat? Hagués sigut trompetista.

TecnoProfessional: gaudeixi d'una tresoreria equilibrada

TecnoProfessional és **un crèdit permanent que li permetrà equilibrar la seva tresoreria personal o familiar** amb un **interès preferent,** que s'aplica només a la quantitat utilitzada i durant el temps en què disposi dels diners:

- Sense comissió d'estudi ni d'obertura
- Sense despeses de formalització
- Sense despeses de no disposició
- Sense despeses de renovació
- Sense despeses d'intervenció

Aprofiti una vegada més els **avantatges exclusius** que li ofereix TecnoCredit **només per formar part del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.**

TecnoCredit li deixarà un bon gust de boca

Emporti's aquesta espremedora Kenwood de regal(1) en fer-se client de TecnoCredit.

Infórmi-se'n a qualsevol oficina SabadellAtlántico, trucant al **902 323 555** o a **tecnocredit.com**

(1) Promoció vàlida fins a finalitzar les existències (500 unitats), per obrir un TecnoCompte amb un saldo mínim de 300 €.

Grup Banc Sabadell

Sabadell Atlántico

El Banc dels professionals

TecnoCredit

BS

El COVIB, satisfet per la decisió de l'Audiència Nacional de rehabilitar el certificat veterinari

Havia estat suprimit per Ordre Ministerial el passat 6 d'octubre sense comptar amb l'opinió del nostre col·lectiu, que es queixà enèrgicament davant aquesta mesura ja que, al nostre entendre, suposava una reducció "severa" en les garanties de seguretat alimentària

El Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears considera que ha imperat la lògica i es congratula davant l'auto de l'Audiència Nacional pel qual es suspèn l'Ordre Ministerial 2893/2007, publicada el passat 6 d'octubre, que suprimia l'anomenat certificat veterinari pel trasllat d'animals (oví, cabrum i boví) a l'escorxador (annex XI del Reial Decret 3454/2000). Ja aleshores, el Col·legi (així com també el Consell General de Col·legis Veterinaris d'Espanya i els Col·legis d'altres autonomies) titllà de "precipitada" l'esmentada Ordre Ministerial, en considerar que s'havia aprovat "sense consultar els sectors afectats" i que "no aportava garanties addicionals de seguretat alimentària". El COVIB manifestà també que si el tema no s'abordava amb serietat i rigor, la supressió del certificat veterinari podia suposar una minva en les garanties sanitàries i de seguretat alimentària.

Així les coses, el Consell General de Col·legis Veterinaris d'Espanya interposà un recurs, el qual ha estat estimat per la Sala de lo Contenciós - Administratiu de l'Audiència Nacional, que ha acordat ara la suspensió de l'Ordre i, per tant, el retorn del certificat veterinari.

Els fets

La supressió del document vingué donada per una reivindicació històrica del sector ramader que, esgrimint entrebancs administratius i burocràtics, sol·licità una modificació a aquest procediment. L'Ordre Ministerial 2893/2007 suprimí el certificat veterinari i el substituí per un document que havia d'omplir el ramader. En aquest paper figurava informació sobre les explotacions de procedència dels animals, sobre les condicions dels animals, així com també sobre els tractaments medicamentosos realitzats als animals; aquest document acompanyava els animals fins l'escorxador i servia per avaluar-los de cara al seu sacrifici. És a dir, quedava tot el procés en mans del ramader. Aquesta informació sempre ha estat considerada "del tot insuficient", pel col·lectiu veterinari, ja que no recull els requisits mínims referents a la informació de la cadena alimentària establerts als reglaments europeus d'higiene dels aliments, normes bàsiques que regulen la seguretat dels aliments a tot el territori de la Comunitat Europea des de l'any 2004.

En aquest sentit, el COVIB vol deixar molt clar que "considera necessari que els ramaders exerceixin la responsabilitat que els hi pertoca en la cria i maneig d'animals segurs amb destí a la producció d'aliments". Igualment, el COVIB creu que "aquesta activitat necessita comptar amb el suport de les Administracions, així com amb la feina del veterinari d'explotació, decisiva per a un correcte compliment de la informació de la cadena alimentària".

Finalment, el nostre Col·legi aposta perquè "des de les Administracions competents, amb la col·laboració i el concurs dels sectors afectats, com ramaders, associacions agràries, ADS i veterinaris, s'adoptin les accions encaminades a garantir el compliment de les disposicions englobades en la informació de la cadena alimentària".

Satisfacció generalitzada dins el Col·lectiu

Per la seva part, el president del Consell General de Col·legis Veterinaris d'Espanya, Juan José Badiola, destacà després de conèixer la decisió de l'Audiència Nacional que "els jutges s'han inclinat per fer prevaler el valor del dret a la salut rehabilitant el Certificat Veterinari". Badiola comentà que l'esmentada Ordre Ministerial se redactà de "manera inopinada". "Nosaltres -afegí- advertírem que aquesta ordre contravenia un reglament europeu, consideràrem que la decisió podria posar en situació de perill la cadena alimentària, i optàrem per acudir a la Justícia que, finalment, ha recollit els nostres arguments".

Crisi alimentaria: És hora de la sobirania alimentaria

Darrerament és notícia l'anomenada 'crisi alimentaria'. Però de què estem parlant? Quines en són les causes? Hi ha qualque responsable de tot plegat? Quines solucions es proposen?

Aproximadament, a principis de 2007 els preus mundials d'algunes matèries primeres alimentàries van començar a pujar. En aquest punt hi ha dos elements importants: No afecta a tots els aliments (productes de la mar o fruites i verdures no formen part d'aquest paquet), sinó a cereals, soja, sucre, carns i làctics. El segon element és que aquesta pujada no és nova. En realitat els preus actuals (segons la FAO) són inferiors als preus 'reals' dels anys 60, 70 o fins hi tot 80. El que passa és que hem viscut una mena d'oasi alimentari, un miratge irreal durant més de 20 anys. Exactament, el mateix miratge que hem viscut amb el preu de l'energia, específicament dels combustibles fòssils. I no és estrany ja que els models intensius de producció, industrialització, comerç i distribució alimentària són altament demandants de petroli i gas natural. La cadena agroalimentària 'moderna' és addicta al petroli: es necessita en la fase productiva (mecanització, regs, fertilitzants, agroquímics), en la de transport (en 10 anys a Espanya ha crescut en 66% el flux internacional d'aliments) o en la distribució (el sobreenvasat 'petroler' dels aliments que compram en el supermercat n'és només un exemple). Quan miram una poma hauríem de començar a veure-hi petroli sota la pell ja que sense aquest combustible és impossible l'actual model alimentari.

Veritats i mentides

D'entre les causes que han aparegut en els mitjans de comunicació com a explicatives de la pujada de bona part dels aliments bàsics, n'hi ha que són, directament, falses. M'agradaria destacar-ne dues: la producció i la demanda dels 'països emergents', especialment Xina i l'Índia. L'actual escalada de preus no es deu a una manca real d'aliments. Avui hi ha més aliments que mai. Si bé la població ha crescut, la producció alimentària ho ha fet més i més ràpidament. És a dir, no ens trobem davant d'un desproveiment alimentari mundial. El problema és, com sempre, d'injustícia i de desigualtat en l'accés al mateix. La demanda de certs països, com per exemple Xina, tampoc és en cap cas la causa de l'actual crisi. La demanada xinesa de carn i productes d'origen animal és per sota de la de 2005, i les importacions de cereal en realitat estan per sota de les de 1999. Les causes, doncs, són a un altre lloc, a on? Sota el nostre punt de vista a tres espais:

1. Agrocombustibles. Tot i no ser la principal causa, sí que la demanda actual de cereal, canya de sucre i soja per elaborar els mal anomenats 'biocombustibles' han fet trontollar el precari equilibri de preus existent en aquests productes. La FAO i la OCDE estimen que 1/3 de la pujada de preus d'aquestes matèries primeres es pot atribuir directament a la bogeria dels agrocombustibles, que també per aquesta via es mereix el més total i absolut rebuig per part de qui defensa un nou model agrícola i social.

2. Especulació. Mentre s'escampen arreu del planeta manifestacions de la pagesia i la resta de la societat de les regions més pobres de la terra, condemnats a morir de fam i pobresa, el valor de les accions de les principals empreses del sector de l'agronegoci no fan altra cosa que pujar i els seus beneficis arriben a cims històrics. És normal. Les 'majors' de l'alimentació que actuen com a autèntic 'càrtel' oligopòlic, han trobat en la inestabilitat el millor sòl fèrtil possible on arrelar i fer créixer el seu control i poder. Empreses com Cargill, que controla més del 60% del comerç mundial de cereals i més del 45% del de la soja, ADM o Monsanto, per citar-ne només unes quantes, deuen resar perquè aquest situació es mantingui així *ad aeternum*.

3. Petroli. El preu del petroli i el dels aliments han anat històricament agafats de la maneta. Històricament, vull dir, des de els anys 60, un cop la 'Revolució verda' es va escampar com una epidèmia pels sistemes agroecológics del planeta. L'actual sistema agroalimentari és un colador energètic, utilitza molta més energia que la que obté en forma d'aliments i a sobre, l'energia que utilitza és un recurs en fase d'extinció: el petroli. Si se sobreposen les gràfiques del preu del petroli amb les dels aliments en els darrers 40 anys, es veu com s'assemblen con dues gotes d'aigua.

La gran causa

Però en realitat, el que em sembla més important de tot no és quines són les causes de l'actual pujada de preus, el més important és el context on aquestes causes tenen l'efecte que tenen. I el context és un model agroalimentari nefast socialment i ambiental, uns sistemes de producció industrialitzats que han trencat els cicles biològics i han declarat com ineficients els sistemes de producció agroecològics. Que ha declarat ineficients també la pagesia familiar, diversificada, culturalment arrelada al territori. Un sistema agroalimentari basat en els aliments quilomètrics, en aliments que han donat diverses voltes al planeta abans d'arribar a la nostra boca. Un model on els supermercats han ocupat de manera gairebé absoluta la distribució alimentària, esclafant les altres formes que acosten al productor i al consumidor i establint condicions impossibles per a les produccions locals de petita escala. Un model neoliberal on la intervenció democràtica en els mercats està poc menys que prohibida, una regulació demonitzada per l'OMC, el Banc Mundial, el FMI i la immensa majoria dels governs. Aquest model és com la via de tren per on circulen els vagons de la crisi. Els vagons són un problema, però encara ho és més la xarxa de ferrocarril que hem construït. Sobre ella apareixeran nous factors de crisi, noves causes, és imperatiu variar el model agroalimentari cap el paradigma de la sobirania alimentaria: accés pagès als recursos productius, produccions diversificades, de temporada, agroecològiques, circuits curts de comercialització i regulació estatal dels mercats. En el paradigma de sobirania alimentaria cap ni un dels factors anomenats fins ara hauria tingut l'efecte devastador que té. La gran causa de la crisi és el model agroalimentari actual i la gran solució la sobirania alimentaria, per Balears, per Europa i per la resta del planeta.

La paraula crisi deriva del grec, i tenia un doble significat: separar i decidir. Separar, trencar, amb el que existia anteriorment, però també treure'n una conclusió, decidir i emprendre un nou camí. De la mateixa arrel tenim crítica o criteri. Esperem que l'actual crisi serveixi per a la crítica del model actual i per tenir el criteri de canviar-lo.

Ferran Garcia
Coordinador de Investigacions de VSF

Un dia a les carreres

El veterinari s'ha convertit en els darrers anys en una eina fonamental per al correcte compliment de la legislació i per assegurar la transparència a les curses de trot, un món de cada vegada més professionalitzat a Balears

L'intrusisme veterinari, que pot derivar en el mal ús intencionat de substàncies prohibides per incrementar el rendiment de l'animal, és el principal cavall de batalla de la Federació Balear de Trot i de l'Institut de l'Esport Hípic de Mallorca. Per desenvolupar aquesta tasca, ambdues institucions compten amb l'assessoria de manescals

Qualsevol aficionat al trot de la nostra Comunitat Autònoma espera amb impaciència durant tot l'any l'arribada d'un cap de setmana concret. Aquests dies es converteixen en l'eix central de la nostra temporada de trot, un esport minoritari però molt arrelat a la idiosincràsia de les Illes, i que de cada vegada compta amb més coneixement i acceptació per part del gran públic. Podem dir sense por a equivocar-nos que aquest cap de setmana és comparable per a un propietari de cavalls de trot o per a un menador, al que una final d'un Mundial representa per a un futbolista, o el que unes Olimpíades signifiquen en la carrera d'un atleta. És la cita de l'any; El moment en el que tots els esforços d'una temporada obtenen els seus beneficis o, pel contrari, queden soterrats per un mal resultat; El cap de setmana que pot canviar la trajectòria d'un cavall o una egua i, per tant, del seu propietari i menador; És el tercer cap de setmana de maig: El cap de setmana del Gran Premi Nacional.

Des de fa molts d'anys, concretament des de 1965, els aficionats balears al trot es reuneixen a l'Hipòdrom de Son Pardo per assistir durant diverses jornades (enguany han estat tres dies, però en anteriors anys han estat dos o un dia) a un bon grapat de carreres. Hi ha proves destinades per a exemplars novells, per a egües, per a exemplars estrangers, per a trotons nascuts a les Illes, per a menadores, etcètera. Totes elles de diferent nivell i categoria i, conseqüentment, amb distinta dotació econòmica i diferent grau de prestigi per al guanyador. D'entre totes elles, emperò, destaca indubtablement el

A l'esquerra, trotons a les quadres de l'Hipòdrom de Son Pardo, abans d'una cursa. Les altres dues imatges corresponen a dos moments previs a una carrera, amb els animals a punt per a la competició.

Gran Premi Nacional, 'la carrera', on els millors cavalls de tres anys d'edat nacionals es posen en lliça sobre l'arena de l'hipòdrom palmesà. El GPN serveix anualment per escriure, en poc menys de minut i mig una nova pàgina de la nostra història del trot. La carrera ha arribat enguany a la seva 75ena edició (tot i que es va disputar una setmana més tard del previst a causa de les pluges caigudes) i, a banda de la notorietat assolida pel guanyador, representa un premi de 50.000 euros per al propietari del cavall. Sens dubte una bona pessigada.

És evident que la qualitat del cavall (genètica, preparació, caràcter competitiu...) juga un paper determinant per als resultats que obtindrà. Però tan important com aquests factors, o com l'actuació del joquei, és el paper que desenvolupa el veterinari, tant en la seva vessant mèdica i de preparació, com en l'aspecte de control, per assegurar el correcte funcionament de la competició.

Veterinari de cavalls

Des de fa més de 50 anys, el veterinari és part del món del trot. Com el preparador o el menador, el manescal és una peça fonamental de l'entrenament de l'animal, amb una feina que ajuda el cavall a encarar el calendari amb plenes garanties de salut i de competitivitat. En el passat, el veterinari es limitava a realitzar intervencions puntuals en casos de lesions o malalties i, malgrat la seva reputada imatge, la seva tasca no assolia les quotes de protagonisme que ha aconseguit d'uns anys ençà. I és que el món del trot a les Illes s'ha professionalitzat de tal manera que el cavall ha donat una passa endavant consolidant un estatus noble que abans no tenia, i, emportant-se amb ell en aquest procés el veterinari. Abans, el cavall era un instrument de feina pel camp, que ocasionalment competia, és a dir, treballava entre setmana i corria els caps de setmana. Amb els anys, el cavall trotador s'ha convertit en un atleta que durant la setmana es prepara i que els dissabtes i diumenges competeix. S'ha produït una major inversió econòmica per part dels propietaris de cavalls, que han cercat i aconseguit una millora genètica mitjançant la inseminació artificial, donant com a resultat uns animals més preparats. Així, el veterinari s'ha convertit en el preparador d'aquest 'atleta', en un professional que intervé tant en casos puntuals de lesió o malaltia, com en l'alimentació diària i la preparació.

En aquest marc, les curses de trot també han guanyat pes. Així, en el calendari anual podem destacar un parell de carreres que reparteixen una bona dotació econòmica, així com també, una petita porció de prestigi al guanyador. Es tracta de carreres patrocinades per institucions públiques o empreses privades que, juntament amb les apostes dels aficionats, posen en joc una quantitat de doblers que en alguns casos pot arribar a ser significativa. És aquí on tant l'Institut de l'Esport Hípic de Mallorca com la Federació Balear de Trot entren en escena. Aquests dos organismes, entre altres funcions, han de vetllar pel correcte funcionament de la competició i per la conservació de la transparència en les carreres. La xacra del dopatge és el principal cavall de batalla d'ambdós organismes, que per dur a terme la seva activitat compten amb els serveis de veterinaris especialitzats. Per altra banda, els veterinaris

Els controls ordinaris contra el dòping se realitzen cada cap de setmana als hipòdroms, just després de les carreres. El veterinari fa les extraccions de sang acompanyat per un delegat de la Federació Balear de Trot i les envia a un laboratori, juntament amb la documentació del cavall.

particulars també col·laboren en aquesta causa amb la feina diària de control de l'estat i les condicions dels cavalls.

Però negar l'existència del dòping és mentir. Com passa en altres esports, l'ús de substàncies prohibides per incrementar el rendiment dels cavalls és una realitat que ocorre ja en els nostres hipòdroms. I no només xerram del que és el dopatge, sinó també de qui el posa en pràctica. Així, l'intrusisme professional es troba a l'ordre del dia en aquest sentit i, tant la Federació Balear de Trot com l'Institut de l'Esport Hípic, com també el nostre Col·legi (com a institució que defensa els drets i l'honor del col·lectiu veterinari), el persegueixen per tractar d'eradicar-lo.

Nova adquisició.
La màquina d'anàlisi de gasos de la Federació Balear de Trot permetrà detectar excesius nivells de bicarbonat en la sang dels cavalls, una pràctica irregular que allarga el rendiment de l'animal i que no és detectable mitjançant els controls ordinaris.

Eines

Existeixen diversos mecanismes per detectar substàncies sospitoses en els cavalls. El més comú i efectiu són els controls antidòping. Aquests se realitzen regularment des de fa cinc anys per llei, promoguts per la Federació, cercant la transparència i la igualtat de condicions entre els participants. Aquests controls rutinaris tenen lloc el dia de les carreres, després de la cursa. En aquest cas, el veterinari de l'hipòdrom corresponent, acompanyat per un delegat federatiu, extreu vuit tubs de sang al cavall. Aquests formen les dues mostres (A i B) que seran enviades a un laboratori de París, que posteriorment remetrà els resultats. Sis tubs conformen la mostra A (anàlisi) mentre que els altres dos, segellats, formen la mostra B, i s'emprarien en cas de que fos necessària una contraanàlisi. Les mostres de sang van acompanyades per la documentació corresponent: un formulari amb el nom de l'animal, les dades del propietari i la signatura del veterinari, del representant federatiu, del responsable del cavall i de dos testimonis.

Les substàncies que es poden injectar a l'animal per incrementar el seu rendiment són moltes, passant dels analgèsics i

anestèsics, als antiinflamatoris o els estimulants, entre d'altres, amb el conseqüent i important prejudici que per a l'animal representa. A més, existeixen una sèrie de substàncies que, en cas de detectar-se, han de presentar uns nivells inferiors als estipulats per la legislació vigent.

Per altra banda, la Federació Balear de Trot ha realitzat enguany un important esforç per progressar en aquesta lluita contra el dopatge. La institució ha adquirit una màquina d'anàlisi de gasos en sang que s'utilitza per mesurar els nivells de bicarbonat sòdic. Aquesta pràctica ha aixecat les darreres sospites quant a pràctiques irregulars, ja que no se podia detectar amb els controls rutinaris. El bicarbonat retarda els efectes de l'àcid làctic posposant el cansament dels cavalls, que rendeixen més. Els límits normals de bicarbonat en sang ronden entre 26 i 34,5 mmol/litre i la màquina detecta qualsevol aportació externa d'aquesta substància que, immediatament seria considerat com presumpte cas de dòping.

Finalment, un altre mecanisme per evitar aquesta pràctica ha estat la posta en marxa del centre d'aïllament a Son Pardo, promogut per l'Institut de l'Esport Hípic de Mallorca. Es tracta d'unes dependències formades per setze 'boxes' en els que romanen els cavalls durant les quatre hores prèvies a la cursa i als que se restringeix l'entrada de gent a dues persones per animal. La finalitat no és una altra que controlar els darrers moviments del cavall i dels que l'envolten abans de la competició. Aquest sistema s'inaugurà amb motiu del cap de setmana del Gran Premi Nacional.

Cavalls en general... No només trot

Sigui com sigui, la figura del veterinari emergeix per damunt de totes quan es tracta de qüestions de dopatge en el món de les competicions de cavalls. En aquestes línies hem parlat del professional veterinari a les carreres de trot, però el que s'ha exposat és aplicable igualment a la doma, a les carreres de galop o a l'exhibició de cavalls de pura raça, cada disciplina amb les seves particularitats. Així, sigui des dels propis hipòdroms, o des de la propietat dels animals, el professional veterinari és una eina fonamental per assegurar el correcte compliment de la normativa i la transparència en les competicions hípiques. No obstant, com reconeixia no fa massa un veterinari especialista en èquids, "els controls, per bons que siguin, sempre aniran per darrere del dopatge... i per això els que ens encarregam d'aquest assumpte ens hem de seguir preparant".

En aquest sentit, les males notícies arribaren una setmana després del Gran Premi Nacional, concretament a la Diada del Municipal de Manacor. Dos cavalls donaren positiu per bicarbonat sòdic en sang en diferents proves al llarg de la jornada (un d'ells en el Gran Premi Manacor) i es convertiren en les primeres víctimes d'una xacra que s'ha convertit en el punt negre de l'esport del trot i, sobretot, de la salut dels cavalls.

Una legislació clara i ben definida al respecte del dopatge

La legislació que regula l'esport hípic és clara quan fa referència a les substàncies prohibides. Així, tant el Codi de Carreres de la Societat de Foment de la Cria Cavallar d'Espanya, com el reglament general i Reglament Veterinari de la Federació Hípica Espanyola prohibeixen tota substància l'origen de la qual no tengui relació amb l'alimentació del cavall i tota substància externa, sigui o no originada per l'animal, que formi part del Reglament per a la Presa i Anàlisi de Mostres Biològiques, a l'annex X del Codi de Carreres. De la mateixa manera, se prohibeix l'administració de nutrients normals per via diferent de la bucal, les transfusions de sang o dels seus constituents i les neuretomies dels membres. Els comissaris de les carreres tenen capacitat legal per "fer reconèixer" un cavall abans o després de la competició, i poden manar la presa i anàlisi de mostres biològiques dels seus teixits, fluids corporals i excrecions.

Pep Cerdà i Mulet,

el veterinari multidisciplinar

Pep Cerdà és el 'pare' de les campanyes de sanejament ramader que cada any es realitzen a Balears dins el programa estatal d'eradicació de malalties dels animals de producció. Des del seu lloc de feina (és el cap de Sanitat Animal de l'IBABSA) ha vist passar multitud de veterinaris joves, recent sortits de la Facultat, que veuen en aquestes campanyes l'eina idònia per tenir un primer coneixement de la professió. Per això és inevitable que Pep torni freqüentment al passat i evoqui l'època en la que era un adolescent, una època en la que, després d'haver estudiat la carrera, inicià un intens recorregut per totes les explotacions ramaderes de les Illes. Pep posà la primera pedra del que ara són les campanyes de sanejament i, de pas i casi sense adonar-se'n, començà a estimar la professió. I és que Josep Cerdà i Mulet (Salamanca, 1957) no és un veterinari vocacional. Estudià la carrera perquè "era la que menys me desagradava", explica, tot i que, amb els anys i coneixent la professió i els diversos àmbits que avarca, ha acabat convertint-se en un veterinari multidisciplinar.

Pep Cerdà estudià a Saragossa i es decantà per la branca de bromatologia. Aquí tingué el que ell qualifica de 'primer cop de sort' en el seu viatge iniciàtic per la veterinària. "No sabia ben bé el que volia i vaig caure a una especialitat en la que érem molt pocs, només 17 alumnes. Creàrem un grup cohesionat i tinguérem els catedràtics a la nostra disposició. Aquells anys d'aprenentatge varen ser com una mena de tutoria continuada que ens permeteren conèixer de primera mà la matèria que estudiàvem. Viatjàrem molt i visitàrem indústries alimentàries, empreses de precuinats i conserves, entre altres. Me serví per començar a encaminar la meva vocació. Però mai saps què te durà el futur".

Pep Cerdà retorna a l'Illa en ple cop d'estat, l'any 81, i troba feina a l'Institut de Biologia Animal de Balears. Cerdà recorda els inicis: "Vaig acabar treballant en un camp diferent del que m'havia format. Programava les visites a explotacions de vaques, les localitzava i, finalment, les visitava. Tot això sense mòbils, internet... i sense carnet de conduir". En aquests primers anys es succeïren les anècdotes. Així, Pep Cerdà recorda la seva primera visita: "Va ser a Ca'n Toni Coix de Campos, quan amb 21 anys vaig arribar a la finca, on m'esperaven el pagès i la família perquè una vaca tenia problemes en el part. Jo no sabia ben bé què havia de fer perquè era la primera vegada que me trobava davant aquella situació. Vaig aplicar un poc de lògica i després d'una primera prospecció a l'animal, vaig estirar del vadell quan la mare dilatava. Va néixer mort però als instants, després d'un primari massatge cardíac, l'animal revisqué. A mi me veren com un salvador, i l'episodi me serví per agafar confiança i, sobretot, per entrar amb bon peu en el món de la pagesia".

Cerdà romangué set anys tot sol rodant per les Illes, amb el suport de Catalina Aguiló des del laboratori de l'Institut (ara n'és la directora, amb 20 persones sota el seu càrrec). Conegué la Mallorca pura, autèntica... Aquella en la que les relacions humanes, el respecte i la confiança eren l'aliment de la vida. Aquella en la que berenar amb el pagès era com entrar en la seva família. Cerdà acumulà feina i l'Institut incrementà el seu equip. La feina progressà i es professionalitzà. En els 90, s'introduïren les primeres prospeccions a explotacions d'oví i de cabrum, i Cerdà i el seu equip posaren en funcionament els protocols de les campanyes de sanejament i sembraren les directrius de la feina.

Paral·lelament a la seva activitat dins l'àmbit de la sanitat animal, i al marge de les seves aficions (pintura, navegar, incondicional de les festes de Sant Joan de Ciutadella i dels 'seus' Moros i Cristians de Pollença...), Pep Cerdà ha desenvolupat una excelsa trajectòria professional en el camp de l'aqüicultura, on s'inicià durant els anys universitaris. A Saragossa dissenyà i construí el seu propi aquari amb peixos de l'Albufereta. "L'aqüicultura va ser un descobriment per a mi i ben prest es convertí en una obsessió", diu. Aquesta 'obsessió' l'ha duit a muntar la seva pròpia empresa, Carpeix Pollença SAT, fundada l'any 81, on ell i el seu soci, Jaume Alorda, s'han dedicat a la cria de peixos d'aigua dolça, concretament carpes, amb baix consum hídric, és a dir, depurant i reutilitzant l'aigua de forma natural. Cerdà abandera l'única empresa de cria de carpes dins l'àmbit estatal que funciona amb aquest procediment i ha exportat el seu sistema a altres indrets de l'Estat. Igualment, dissenya piscifactories d'una manera respectuosa amb el medi, recuperant aigües mitjançant un sistema de llacunats dinàmics. A més, Cerdà ha diversificat negoci introduint la carpa com a element d'equilibri biològic en el safreig de finca rural, i ja ha assessorat un bon nombre d'agroturismes de Mallorca en aquest procediment. "És un exemple més de que la veterinària és una de les professions més àmplies i en les que més ens podem desenvolupar. Vivim en un món rodó, que gira, i, per tant, nosaltres també hem d'estar en moviment", resumeix el nostre protagonista.

Palma acull la III trobada de Veterinaris Acupuntors del Mediterrani (VAM)

Una vintena de professionals arribats de França, Itàlia i Espanya participaren durant l'abril en unes jornades d'acupuntura i dermatologia organitzades per la nostra companya Cristina Pardo, amb el suport del COVIB

Els passats dies 25, 26 i 27 d'abril es va celebrar a Palma la III Trobada de Veterinaris Acupuntors del Mediterrani (VAM), organitzada per la veterinària mallorquina Cristina Pardo amb la col·laboració del COVIB. Professionals venguts de França, Itàlia i Espanya es van reunir per intercanviar coneixements i debatre sobre aquesta especialitat.

Durant els tres dies que va durar la trobada, ponents de prestigi com Didier Schmitt, Francesco Longo o Francesc Minguell, entre d'altres, van oferir conferències sobre dermatologia, acupuntura i altres teràpies alternatives. També es van executar casos pràctics, tant en animals de companyia com en èquids. Uns vint-i-cinc assistents es reuniren en aquest encontre, celebrat al cèntric hotel 'Isla Mallorca'.

L'objectiu d'aquestes reunions és ajudar a potenciar el prestigi d'aquestes tècniques. Concretament, l'acupuntura és la tècnica terapèutica més coneguda de la Medicina Veterinària Tradicional xinesa i consisteix en la inserció d'agulles en punts precisos del cos dels animals. Actualment aquesta disciplina s'ha convertit en una especialitat en expansió en el si del col·lectiu veterinari europeu, ja que se n'han comprovat els efectes beneficiosos en nombroses ocasions i està reconeguda per l'OMS. Des del VAM s'intenta que es reconegui l'acupuntura com a especialitat a Espanya, així com ja ho és a França i a Itàlia. El VAM es reuneix una vegada a l'any. La propera trobada serà a Itàlia, el març del 2009.

Crónica de la entrada en España de aceite de girasol contaminado con hidrocarburos

Las partidas, procedentes de Ucrania, se detectaron el 24 de abril. AESAN procedió a retirar el producto del mercado y recomendó a la población que no lo consumiera hasta aclarar la situación. La Comisión ha prohibido su importación a menos que las partidas vayan acompañadas por un certificado que verifique su aptitud para el consumo

El pasado 24 de abril la Comisión Europea comunicó, a través de la Red de Alerta Alimentaria, la entrada en España de 125 toneladas de aceite de girasol crudo contaminado procedente de Ucrania. La notificación procedía de Francia, donde una empresa refinadora había detectado la contaminación y había informado a las autoridades sanitarias francesas. Siguiendo el protocolo establecido se pusieron en marcha las medidas necesarias para eliminar de la cadena alimentaria el producto implicado. Se estima que desde el 1 de enero hasta el 30 de abril de 2008, periodo fijado de llegada de aceite sospechoso desde Ucrania al mercado europeo, entraron en España unas 39 mil toneladas de aceite de girasol importado de Ucrania. Este producto tras haber sido sometido al proceso de refinado, se había distribuido en el mercado. De esta cantidad, ya se ha constatado mediante análisis que unas 24 mil toneladas estaban contaminadas.

En España se consumen anualmente 310.000 toneladas de aceite de girasol, lo que representa el 34% del total del aceite consumido. En la Unión Europea se estima que han entrado unas 300.000 toneladas de aceite ucraniano sospechoso de contaminación.

Tras las reuniones que mantuvo la Agencia Española de Seguridad Alimentaria y Nutrición (AESAN) con los importadores, refinadores, envasadores, distribuidores y empresas de alimentación, se llegó al acuerdo conjunto de proceder al vaciado sanitario del mercado. Las circunstancias que determinaron la decisión de retirar todo el aceite de girasol fueron: la dimensión de la contaminación, el alto consumo de aceite de girasol en España, su uso diverso y amplio en la cocina, la imposibilidad de conocer qué lotes y qué marcas estaban afectados por la contaminación en ese momento, la falta de información previa a la alerta procedente del sector y las incertidumbres iniciales acerca de las características de la contaminación.

En cuanto a la decisión, también tomada el 25 de abril, de recomendar a la población no consumir aceite de girasol hasta aclarar la situación, obedeció a la conveniencia de reducir el riesgo de una posible toxicidad crónica. Esta decisión se tomó invocando el principio de precaución establecido en el Reglamento comunitario 178/2002.

Por su parte, el 30 de abril la Comisión Europea instó a todos los países afectados a que retiraran de sus mercados todo el aceite de girasol contaminado procedente de Ucrania. En esta comunicación, la Comisión también instaba a retirar los productos transformados (aquellos en los que se usa aceite de girasol en su fabricación o conservación) que contuvieran más de un 10% de aceite de girasol, en el caso de que este aceite procediera de partidas contaminadas de origen ucraniano. Esta recomendación se restringió el 7 de mayo. Ese día se excluyó de la retirada a los productos que, aun conteniendo más del 10% de aceite de girasol contaminado, presentasen concentraciones inferiores a 300 partes por millón. AESAN inició las actuaciones en aquellos productos con mayor presencia de aceite de girasol: margarinas, salsas mayonesas y conservas de pescado.

Sobre el contaminante detectado en el aceite crudo, los análisis realizados llegan a la conclusión de que es aceite mineral de alta viscosidad, constituido fundamentalmente por hidrocarburos alifáticos. Es el menos tóxico comparado con los de media y baja viscosidad. Por eso, su Ingesta Diaria Admisible es mayor y su perfil de riesgo mucho más bajo que el de estos últimos.

Cabe resaltar que el aceite ucraniano contaminado importado a España es aceite de girasol crudo que debe refinarse para poder destinarse a consumo humano. Como resultado de este refinado y de la dilución que se produce al mezclar distintos lotes de aceite, se reduce la concentración de hidrocarburos en el producto final.

Por último indicar que la Comisión Europea ha adoptado una Decisión para que los Estados miembros prohíban "la importación de aceite de girasol originario o procedente de Ucrania, a menos que la partida vaya acompañada de un certificado válido que ponga de manifiesto la ausencia de niveles aceptables de aceite mineral, así como los resultados del muestreo y el análisis para detectar la presencia de aceite mineral".

Jornada sobre la qualitat de la carn del porc negre mallorquí

Coorganitzada per IBABSA, l'IRTA i l'Escola d'Hoteleria, aquesta jornada presentà diversos estudis sobre diferents aspectes de la raça més emblemàtica de l'Illa

El passat dia 8 de maig, a la seu de la Universitat de les Illes Balears, es celebrarà una jornada en què es varen donar a conèixer els resultats de diversos estudis sobre sistema de producció, qualitat i genètica del porc negre mallorquí, una raça autòctona considerada en perill d'extinció, segons el catàleg espanyol de races autòctones i el registre de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO, en anglès).

L'encontre va ser organitzat per l'Institut de Biologia Animal de Balears (IBABSA), en col·laboració amb l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries de Catalunya (IRTA) i l'Escola d'Hoteleria de les Illes Balears.

La jornada es dividí en tres mòduls; el primer, dirigit als estudiants d'Hoteleria, tractà fonamentalment sobre el sistema de producció del porc negre, la qualitat de la carn, les possibilitats d'innovació culinàries i per finalitzar, s'organitzà una demostració pràctica. El segon mòdul, dirigit als ramaders, anà orientat cap a la producció, tecnologia de la carn, dietètica, característiques genètiques i criteris de traçabilitat.

La darrera part del programa, adreçada als alumnes, professors i professionals especialitzats, comptà amb exposicions sobre producció del porc negre, nous productes, la qualitat de la carn i genètica. Els més de tres anys d'investigació han servit per arribar a conclusions contundents sobre el sistema de producció dels animals, la qualitat de la seva carn i del seu greix, i la particularitat genètica de la raça. En els debats quedà demostrat que les possibilitats comercials de l'animal, així com els beneficis del seu consum per la salut humana, avalen una aposta en ferm de futur.

A.M.A alcanza sus objetivos

La solvencia de la Mutua de los Profesionales Sanitarios ha quedado patente una vez más con los buenos resultados obtenidos en el cierre del ejercicio 2007, que ascendieron a 23.934.004,17 euros. Dicho resultado supone un incremento del 7,43%. A.M.A. vuelve a dejar constancia de la adecuada línea de gestión que ha mantenido y reforzado en estos últimos años, respondiendo a la confianza de sus mutualistas. La incorporación de nuevas herramientas tecnológicas de gestión, la potenciación de sus relaciones con los Colegios, a través de la firma de numerosos convenios de colaboración, unido a la mayor presencia de la Mutua en capitales de provincias, han hecho mejorar la gestión y los resultados.

Por otra parte, A.M.A. recibió el pasado día 25 de marzo el premio como la mejor web corporativa de Médicos dentro de los premios 'Los Favoritos en la red del ámbito sanitario' en la categoría de compañías aseguradoras, otorgado por Unidad Editorial- Diario Médico y Correo Farmacéutico. Esto supone un reconocimiento a la apuesta de A.M.A. por las nuevas tecnologías. Desde 2004 se han ido multiplicando los accesos por 3, pasando a 770 visitas diarias en 2007, con un total de 264.142 visitantes.

Estudi dels vectors de la Llengua Blava a Balears

La **Llengua Blava** (LIB) també anomenada **Febre Catarral Ovina** és una malaltia viral infecciosa no contagiosa de declaració obligatòria a la OIE (Organització Mundial de Sanitat Animal). L'agent causal és un Orbivirus (Família *Reoviridae*) que afecta els remugadors, tant silvestres com salvatges, tot i que són especialment sensibles determinades races de bestiar oví. Es transmet mitjançant la picadura d'algunes espècies d'uns petits artròpodes (Arbovirus) **(Il·lustració 1)** inclosos en el gènere ***Culicoides*** *(Diptera, Ceratopogonidae)*.

Il·lustració 1. A la fotografia de l'esquerra es compara una femella de *Culicoides* spp. situada a la dreta de la imatge amb altres dípters; d'esquerra a dreta: *Musca domestica*, un Culícid i un Flebòtom. A la fotografia de la dreta femella de *C.imicola* vista sota la lupa binocular a major augment. **Autor:** David Borràs Borràs (Laboratori de Sanitat Animal, IBABSA).

Des de la introducció del virus de la de Llengua Blava (vLIB) a les Illes Balears a finals de 2000 (LIB-2), es va establir per part de la Conselleria d'Agricultura i Pesca de les Illes Balears, un Programa de Vigilància enfront aquesta malaltia. La posterior reintroducció a Menorca al 2003 (vLIB-4) i la incursió en territori peninsular al 2004 (vLIB-4) va suposar el desenvolupament d'un Programa Nacional de Lluita contra la Llengua Blava amb la intenció d'establir un sistema de vigilància per a la detecció precoç de la circulació del virus mitjançant inspeccions clíniques i una vigilància serològica basada en bovins sentinella, així com un programa de seguiment de les poblacions dels vectors *Culicoides*. Aquest es basa en la captura d'adults del gènere *Culicoides* mitjançant la instal·lació de trampes de llum U.V. tipus mini CDC (*New Standard Miniature BlackLight (UV) Trap Model 1212, John W. Hock Co*) **(Il·lustració 2)** a l'exterior de les explotacions ramaderes seleccionades en funció de la seva ubicació i disponibilitat. Els objectius bàsics són, per una banda, conèixer les espècies de *Culicoides* lligades a les explotacions ramaderes de les Illes Balears i determinar la densitat poblacional dels considerats principals vectors de la LIB a la conca mediterrània (*C.imicola*, el complex Obsoletus i *C.pulicaris*), establint períodes de màxim risc epidemiològic.

Il·lustració 2. Trampa de llum U.V. utilitzada en els mostrejos entomològics produïda per l'institut Onderstepoort de Sud-àfrica. **Autor:** Dr. Miguel Àngel Miranda. Laboratori Zoologia. UIB.

A les Illes Balears, l'Institut de Biologia Animal de Balears S.A. (IBABSA), en col·laboració amb la Conselleria d'Agricultura i Pesca i el Laboratori de Zoologia de la UIB, continua els treballs referents a la vigilància entomològica des de l'any 2001 (quan s'iniciaren), i a més participa activament en la coordinació del Pla Nacional de Vigilància Entomològica, conjuntament amb la Universitat de Saragossa i el Centro de Investigación y Tecnología Agroalimentaria del Govern d'Aragó. Actualment, es realitzen mostrejos setmanals sistemàtics des de la posta fins a la sortida del sol del dia següent, en 21 explotacions ramaderes de les Illes Balears, fet que suposa que anualment es processin unes 1.100 mostres. Arran dels mostrejos entomològics s'ha constatat la presència dels principals vectors de la LIB a les Balears, concretament de *C.imicola*, el complex Obsoletus, així com *C.pulicaris*. Durant els darrers 4 anys (2004-2007) s'han capturat 196.942 *Culicoides* spp., dels quals 15.246 s'han identificat com *C.imicola* (7,74%), 66.068 com pertanyents al complex Obsoletus (33,55%), 40 com *C.pulicaris* (0,02%), mentre que la resta 115.570 foren inclosos en altres espècies de Culicoides (58,69%), en principi sense importància en la transmissió del vLIB. A més, s'ha determinat la dinàmica poblacional d'aquestes espècies (Gràfic 1, exemple Mallorca) a les tres illes mostrejades, establint els màxims poblacionals: *C.imicola* el presenta durant els mesos de setembre - octubre, mentre que el complex Obsoletus entorn al juny. A més s'han observat diferències en l'abundància relativa d'aquestes espècies a les tres illes al llarg de l'any.

Generalment, tant a Mallorca com a Menorca, les darreres captures de *C.imicola* es donen per desembre, i no es tornen a detectar adults fins a mitjans d'abril. A Eivissa les poblacions d'aquesta espècie són extremadament baixes, essent el complex Obsoletus l'espècie més abundant durant tot l'any a les explotacions mostrejades. Tant a Mallorca com a Eivissa es detecten poblacions del complex Obsoletus tot l'any, fins i tot a l'hivern.

Per altra banda, gràcies a l'estreta col·laboració entre l'IBABSA i el Laboratori de Zoologia de la UIB, s'ha aprofundit en el coneixement de la bioecologia dels vectors estudiant els principals llocs de cria i el patró d'activitat nocturna dels adults.

David Borràs Borràs
Biòleg de l'IBABSA
Laboratori de Sanitat Animal

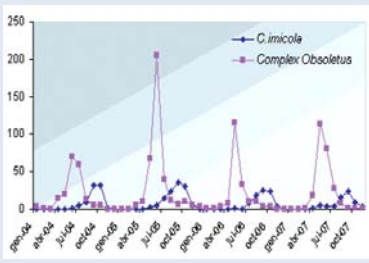

A l'esquerra, situació de les explotacions de mostreig permanent de Balears. A la dreta, gràfic de les captures promig de C.imicola i el complex Obsoletus obtingudes durant els mostrejos realitzats a Mallorca des de 2004 fins a 2007.

Altes:

778 - Rosalva Cordero Becerra
Des de l'1 d'abril de 2008

779 - Neus Gamundí Leyes
Des de l'1 d'abril de 2008

780 - Mª Eugenia Torres Roa
Des de l'1 d'abril de 2008

781 - Mª Teresa Puigserver Sansó
Des de l'1 d'abril de 2008

782 - Sofía Sánchez Oliveira
Des de l'1 d'abril de 2008

783 - Lucía Tonin
Des de l'1 d'abril de 2008

784 - Mercè Tobaruela Arbona
Des de l'1 de maig de 2008

785 - Vanessa Almagro Delgado
Des de l'1 de maig de 2008

786 - Martín Lányi
Des de l'1 de maig de 2008

787 - Julia Isabel Dr Huaroto Levy
Des de l'1 de juny de 2008

788 Francisca Comas Noguera
Des de l'1 de juny de 2008

Baixes:

600 - Margarita Gomis Frau
Des del 15 d'abril de 2008
Trasllat a una altra comunitat

457 - Jacinto José Velasco Triviño
Des del 28 d'abril de 2008
Trasllat a una altra comunitat

763 - Iosune García Hornazábal
Des del 12 de maig de 2008
Trasllat a una altra comunitat

Obituari

Enrique Ramis Vidal, col·legiat número 38, ens deixà el passat 31 de març, a l'edat de 94 anys. Nascut a Palma l'any 1914, exercí de veterinari titular a Ciutat.
Conegut per tots els seus col·legues per dur a terme la feina de manera impecable, acabà la seva trajectòria professional treballant com inspector al Mercat de Santa Catalina. Casat i amb quatre fills, des d'aquestes pàgines volem rendir tribut a la seva figura enviant una forta aferrada a la seva família.
Que al cel sia.

Presentat per CLÍNICA CANIS

Pedro Pujol • Lluís Riera • Mar Fortuny
Miguel Omaña • Fernando Mir • Alícia Barrés

Se presenta a nuestra clínica un perro macho **(caso 1)** de raza pastor alemán y un año de edad con un cuadro de tos y ruidos guturales de carácter agudo de dos días de duración. La tos había aparecido durante un paseo por el campo. Durante la exploración, el animal se encontraba en perfecto estado y su temperatura era normal, al igual que sus radiografías torácicas en ambas proyecciones. El hemograma completo y analítica general no presentaban alteración alguna ni tampoco su análisis coprológico.

Por otra parte, se remite de otro centro veterinario el perro macho de raza bretón español **(caso 2)** y casi tres años de edad por un cuadro de tos crónica de cuatro meses de duración. Las analíticas generales, radiografías torácicas y E.C.G. eran normales y el animal había estado en tratamiento con antibióticos diversos sin respuesta alguna y con una mejoría sólo temporal tras la administración de corticoides. Durante la exploración el perro se encontraba en perfecto estado, siendo su respiración, auscultación y temperatura totalmente normales. En ambos casos y ante el cuadro clínico que presentan:

- **¿Cuál sería su diagnóstico diferencial?**
- **¿Qué pruebas complementarias recomendaría realizar?**

(Resolució a la pàgina 22)

Voleu que els vostres col·legues coneguin com i on feis feina? Si estau interessats en que la vostra clínica surti a la revista VETERINÀRIA, no heu de fer res més que posar-vos en contacte amb el Col·legi mitjançant la pàgina web www.covib.org

Aragó Clínica Veterinària

Aragó Clínica Veterinària és una de les clíniques per a animals domèstics de Mallorca més gran i que més serveis ofereix. Situada a tocar del carrer Aragó de Palma, just al costat de la Via de Cintura, és un centre de 260 m2 repartits entre dues consultes, una sala de rajos x, sala d'ecografies, laboratori, sala multifunció i la sala d'hospitalització, amb capacitat per a 16 animals. La clínica és un centre de referència a l'illa en el camp de la cirurgia, ja que disposa d'un professional especialitzat com el Dr. Riera (fundador de la clínica) i de dos quiròfans amb material d'última generació. Obert de dilluns a diumenge i amb un servei d'urgències disponible 24 hores els 365 dies de l'any, el centre dóna servei tant a clients de la zona com a urgències procedents d'altres clíniques veterinàries tècnicament menys equipades.

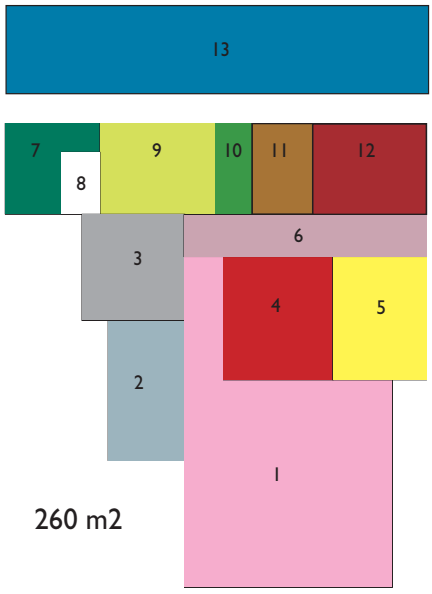

1. Sala d'espera
2. Consulta
3. Sala de cures
4. Quiròfan
5. Laboratori anàlisi
6. Passadís
7. Sala de recuperació
8. W.C.
9. Sala 2
10. Habitació
11. Sala RX
12. Oficina
13. Hospitalització

Guillem Riera Palou és el veterinari que fa 10 anys va començar aquest projecte, juntament amb la seva dona Judith, infermera veterinària. Però la seva experiència professional no va començar aquí, a les illes, sinó que des que es va llicenciar l'any 1993 a la Universitat de Saragossa, en Guillem no ha parat de formar-se arreu d'Europa. Aquell mateix any va rebre una beca *Erasmus* per treballar a l'hospital de la facultat de Veterinària d'Utrecht (Holanda). Entre 1994 i 1998 treballà a Anglaterra, primer a PDSA (una ONG que ofereix serveis veterinaris gratuïts a persones que no poden pagar la medicina privada) i després en una clínica privada a Yoxall (Staffordshire). Allà desenvolupà el seu interès per la cirurgia i els anys següents va assistir a nombrosos congressos i cursos avançats nacionals i internacionals per ampliar els seus coneixements en aquesta disciplina. Finalment, el juliol del 1998 va establir-se a Mallorca i va fundar, l'octubre del mateix any, Aragó Clínica Veterinària.

Amb una entrada espaiosa i una sala d'estar agradable, la clínica ens acull dins dels seus límits amb calidesa: podem veure penjades a les parets centenars de fotografies d'animals que han anat passant pel centre al llarg dels anys sota un títol comú: "La gran família d'Aragó CV". Els currículums dels veterinaris titulars també s'exhibeixen a una paret de l'entrada, acompanyats per una gran fotografia, amb la finalitat, segurament, de transmetre la millor confiança possible. Actualment, 13 professionals treballen en aquest centre, concretament 6 veterinaris i 7 infermeres auxiliars, amb una persona a recepció i, tal com assegura Guillem, ja els falta espai. El volum de feina els ha augmentat molt en els últims anys ja que cada dia reben més casos procedents d'altres clíniques i per això ja es plantegen instal·lar-se en un altre espai més gran on poder-hi muntar un hospital amb més capacitat.

El creixement del nombre de professionals ha estat constant des que la clínica va obrir les seves portes. En 10 anys, s'ha passat d'un veterinari i una infermera (i moltes sales tancades) a 13 professionals i tots els metres quadrats ocupats. Tal com explica Guillem, adaptar-se al creixement d'un negoci i del nombre de professionals que hi treballen no és fàcil, només es pot fer si es fomenta la idea d'equip i de marca conjunta. Des del principi, Guillem ha treballat per intentar transmetre aquesta idea tant als professionals que treballen amb ell com als clients: "La meva idea és crear Aragó com una marca, o sigui, que no vull que vinguin a veure en Guillem Riera sinó que vagin a Aragó Clínica Veterinària". Tots els que han treballat i/o treballen a la clínica són professionals que han estat escollits perquè poden donar un bon servei al client i també per la seva ambició. "El ritme de feina que duim és un ritme intens. Hi ha gent que sí que està disposada a fer feina moltes hores i baix estrès i hi ha gent que es maneja pitjor amb la pressió", assegura Guillem.

FITXA

Nom de la clínica: Aragó Clínica Veterinària.

Titular de la clínica: Guillem Riera Palou.

Adreça: C/ Cirerer 2 B. 07008. Palma.
Telèfon: 971 479 354. Pàgina web: www.aragocv.com.

Teniu obert des de: 5 d'octubre de 1998.

Equip humà que conforma la clínica: 6 veterinars i 7 infermeres auxiliars.

Equip tècnic: Quiròfan, endoscòpia, radiografia, ecografia, bioquímica, hematologia, hospitalització, dues màquines d'anestèsia inhalatòria, bombes d'infusió, material de traumatologia, broncoscòpia.

Especialitats: Cirurgia, traumatologia, endoscòpia, servei d'urgències, i hospitalització, exòtics i comportament.

Número aproximat de clients al mes: 1.000.

Un comentari:

"Som un equip jove que ja du casi 10 anys fent feina amb animals de companyia. Hem passat de ser una clínica d'un veterinari a un centre amb sis veterinaris i set infermeres que obri cada dia de la setmana" (Guillem).

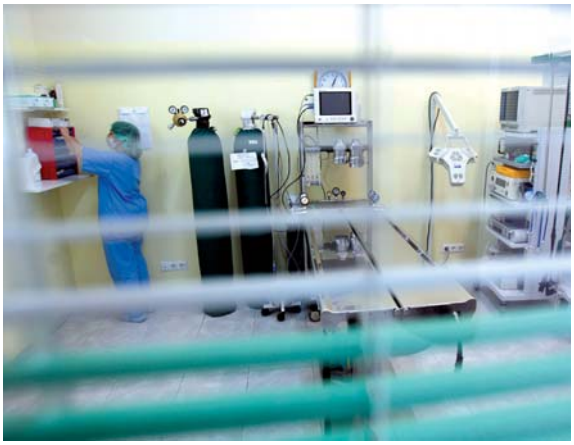

La seva gran experiència i el seu bagatge per centres veterinaris europeus l'han fet detectar el que ell considera "errors" a nivell d'Espanya, com per exemple, el poc costum de contractar infermeres veterinàries. Els models anglès i americà recomanen tenir dos infermers/es per a cada veterinari, a diferència d'aquí, que segons explica Guillem, "el veterinari acaba fent també feines d'auxiliar". A Espanya, el problema recau en que no hi ha molta diferència entre el salari d'un veterinari júnior i les ATV (infermeres veterinàries) i, per això, "la gent s'estima més contractar un altre veterinari perquè els serveix per deixar-lo sol o cobrir guàrdies de cap de setmana", assegura.

Analitzant el panorama veterinari de les illes, Guillem considera que tot i que a nivell de petits animals el grau és bastant elevat i superior a la mitjana espanyola, hi ha algunes "fallides endèmiques" com que la formació de postgrau no existeix o no està suficientment reglada. Pensa que seria necessària una selecció més intensa per accedir a una especialització i formació de reciclatge, com per exemple, la que recomana el col·legi britànic (del que n'és membre): 35 hores de formació contínua cada any com a mínim. Finalment, Guillem també es lamenta que aquí, a Espanya, la veterinària encara sigui considerada com "la germaneta pobre de la medicina", a diferència d'altres països com el Regne Unit, on aquesta professió i els seus professionals estan molt més ben considerats.

Visita al Museo de la Fundación Bartolomé March

El pasado día 24 de abril, un numeroso grupo de veterinarios jubilados, muchos de ellos acompañados por sus esposas, dedicaron la mañana a visitar el Museo de la Fundación Bartolomé March, instalado en el palacio que en su día fue la residencia del financiero mallorquín Juan March.

El grupo concentró su atención en la magnífica colección de escultura contemporánea, con obras de Rodin, Henry Moore, Chillida, Alfaro, Sempere y otros, expuestas en el patio de entrada al palacio. Igualmente, el grupo pudo disfrutar contemplando una completa exposición de grabados de Salvador Dalí, así como una singular colección de cartas náuticas de los siglos XV, XVI y XVII, las cuales llamaron poderosamente la atención de los visitantes por la perfección y minuciosidad de los datos geográficos mostrados en las mismas.

Al finalizar esta agradable sesión de cultura, y en especial atención a las señoras que formaban parte del grupo, se visitó el Museo de muñecas antiguas, muy cercano a la Fundación March. Allí se pudo disfrutar de una colección de más de 600 muñecas, no sólo de España, sino de numerosos países, que hicieron las delicias de los visitantes, al retrotraer los tiempos de Mariquita Pérez y su hermano Juanín, o de Gisela, a las mentes de los visitantes, que así recordaron los tiempos de una infancia ahora ya lejana.

Como es costumbre al finalizar las visitas, la mayoría del grupo se reunió en una comida de hermandad en la que, como siempre, se acabó brindando por la continuidad de estas actividades de compañerismo entre los veteranos de la profesión.

Tomeu Anguera continua amb la tasca documental per al llibre sobre la història de la Veterinària a Balears

El nostre company Tomeu Anguera du uns mesos capficat en la recerca d'informació de cara a l'elaboració d'un llibre sobre la història de la Veterinària a les Illes Balears en els darrers cent anys i dels seus personatges més il·lustres. Anguera ha reconegut que "s'han trobat documents i arxius molt interessants sobre professionals veterinaris de començaments del segle XX, que canvien la teva perspectiva i fan que cada dia t'enduguis algunes petites sorpreses". Així mateix, Anguera assegura que "hi ha personatges sobre els quals es podria escriure un llibre sencer per com actuaven i treballaven, i per les fites que assoliren, com per exemple el primer president del Col·legi, que participava a fòrums científics d'aquella època". Anguera ha consultat premsa antiga i documents oficials a diverses biblioteques de Mallorca i també ha parlat amb familiars d'alguns dels protagonistes del llibre. S'ha trobat, per exemple, qui va ser el primer mallorquí que estudià veterinària, entre altres dades de rellevància. Anguera, no obstant això, ha reconegut que "no sempre trobes el que cerques", i ha destacat que "cent anys donen per a molt".

A hores d'ara encara no se pot dir qui serà l'autor del llibre i, molt manco, quan podrà veure la llum, perquè el projecte encara es troba en la primera fase, la documental.

Alícia Llabrés exposa al Col·legi

Neix a Palma l'any 1965. Se forma a la Facultat de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona. El 1987 realitza la seva primera mostra individual, però és a principis dels 90 quan defineix els trets característics del seu estil, que amb els anys l'ha convertida en un dels valors més sòlids de la plàstica mallorquina del present.

Al llarg de la seva carrera ha realitzat mostres individuals i col·lectives a indrets tan diversos com Palma, Barcelona, Madrid, Chicago, Washington o l'Havana, entre d'altres. L'any 2005 va ser l'única artista espanyola seleccionada pel Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació per representar Espanya a la Triennal d'Art Contemporani de Nova Delhi. Ha estat finalista del II, III i IV Premi Ciutat de Manacor de Pintura (1995, 1996 i 1997). Ha pres part en un gran nombre d'exposicions individuals i col·lectives i cedí una de les seves obres per a l'exposició itinerant del Col·legi de veterinaris

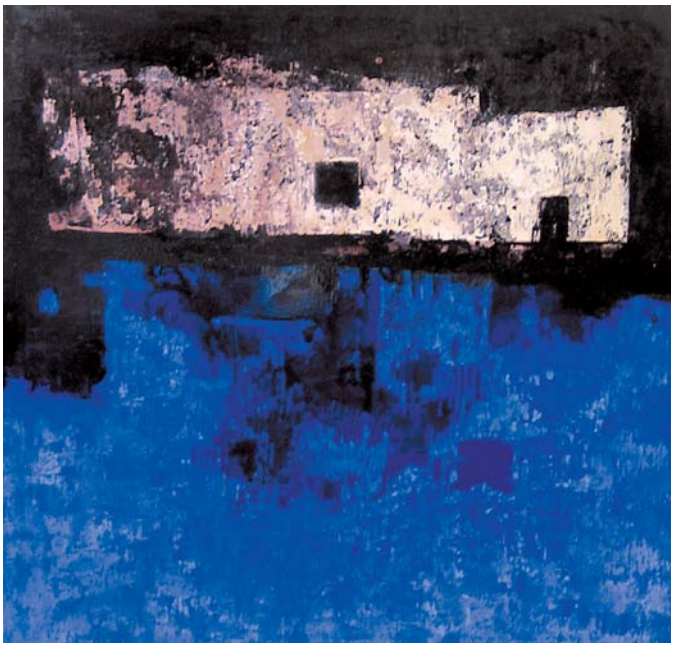

'100 COVIB', el passat 2007, per commemorar el centenari de la nostra institució.

assessoria jurídica

Conec un cas d'intrusisme a la professió. Quines eines tenim els veterinaris per denunciar aquest fet i quines passes hem de donar?

Para contestar a esta pregunta, primero debemos concretar qué se entiende por intrusismo profesional, y para ello podemos acudir a la definición más comúnmente aceptada entre la doctrina y jurisprudencia, que dice que **el intrusismo es el desarrollo de una actividad profesional que exija de un título oficial expedido o reconocido en España, que acredite la capacitación necesaria y habilite legalmente para su ejercicio sin estar en posesión de dicho título**.

Para considerar que se ha producido una situación de intrusismo, basta considerar la realización de un solo acto propio de la profesión invadida, entendiendo por actos propios de una profesión aquéllos que específicamente están reservados a la misma, quedando excluidas de su realización las personas que carezcan de la titulación precisa. Evidentemente, tendremos que valorar cada caso en su justa medida.

Ante una situación de intrusismo profesional, cualquier persona que la detecte debe denunciar estos hechos ante el Colegio correspondiente que, tal y como establecen el Art. 5 apartado L de la Ley 2/1974, de 13 febrero de Colegios Profesionales, y el Art. 61 de los Estatutos Generales de la Organización Colegial Veterinaria Española, tiene entre sus funciones la de adoptar las medidas conducentes a evitar el intrusismo profesional. En lo referente a los veterinarios, el Art. 72 de esta última norma fija como deber de los colegiados el de poner en conocimiento del Colegio al que pertenezcan todo acto de intrusismo del que tengan conocimiento.

El sistema de denuncia es, por tanto, muy sencillo y se puede dividir en dos fases. La primera, en la que el colegiado, en la medida de lo posible, recopila toda la información que considere trascendente a fin de concretar los actos ilícitos y de identificar a la persona o personas que los han perpetrado; y la segunda fase, en la que pone esa información en conocimiento del Colegio a fin de que sea éste quien interponga las acciones judiciales pertinentes.

Una vez el Colegio interponga la correspondiente denuncia, se iniciará un procedimiento penal, ya que el intrusismo se encuentra tipificado como un delito en el Código Penal, concretamente en el Art. 403, que prevé penas de prisión de hasta dos años, atendiendo a una serie de requisitos y circunstancias.

BUFETE ANTONIO FONT ABOGADOS

DIAGNÓSTICO DIFERENCIAL

En el diagnóstico diferencial entrarían un amplio abanico de posibilidades que cursan con tos: enfermedades de los pasajes nasales, laringe, tráquea, bronquios, alvéolos, espacio pleural, enfermedad cardiaca; y agentes etiológicos tan diversos como alérgico, inflamatorio, cardiaco, infeccioso, neoplásico, parasitario, traumático y factores físicos como inhalación de partículas o cuerpos extraños.

En el caso 1 las características de perro joven con auscultación, temperatura, hemograma y radiografías normales y el cuadro de tos tan agudo harían poco probable muchas de las patologías aquí descritas, quedando como posibles problemas traqueitis y traqueobronquitis de origen inflamatorio, infeccioso o alérgico e inhalación de partículas o cuerpos extraños en el tracto respiratorio. En el caso 2 habían sido descartadas con anterioridad muchas de las causas que cursan con tos crónica y el animal había sido remitido para un estudio traqueobroncoscópico y posible toma de muestras vía lavado broncoalveolar.

PRUEBAS COMPLEMENTARIAS

En ambos casos se consideró como siguiente prueba la realización de un estudio traqueobroncoscópico; en el primer caso al haberse iniciado el brote de tos justo en el momento del paseo por el campo y tenerse la sospecha de que el perro pudiera haber inhalado algún material vegetal o cuerpo extraño; y en el segundo caso como siguiente método de investigación para el diagnóstico de una tos de carácter crónico.

ESTUDIO TRAQUEOBRONCOSCÓPICO

En ambos casos seguimos el mismo procedimiento. Anestesiamos al animal y realizamos por medio del broncoscopio una exploración rápida de la tráquea. Seguidamente entubamos al paciente y con el mismo broncoscopio en posición de retroflexión procedimos a la inspección de la zona retrofaríngea accediendo por detrás del paladar blando. Tras ello introdujimos el broncoscopio a través del mismo tubo endotraqueal. Utilizando uno de los canales del endoscopio podemos oxigenar al paciente durante todo el procedimiento, minimizando por tanto el riesgo de hipoxia.

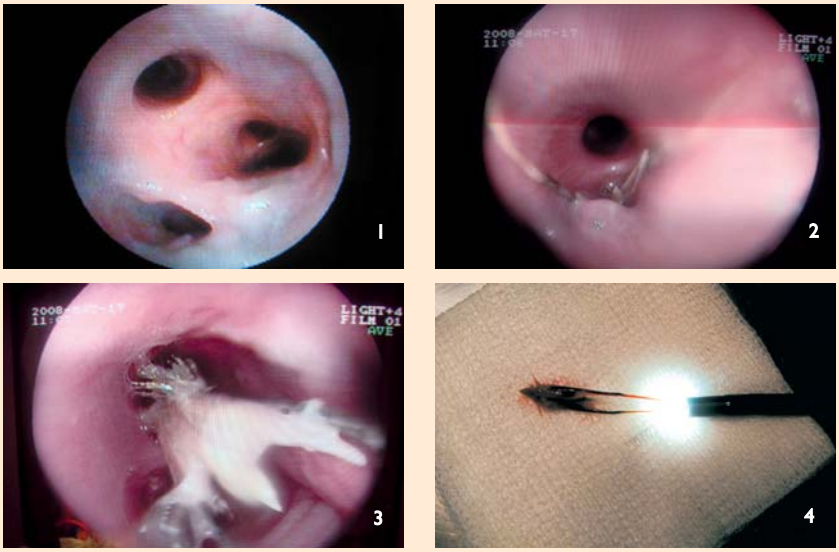

De arriba abajo y de izquierda a derecha: Imagen bronquial normal (1), imagen de la espiga en el bronquio (2), la espiga en el tracto traqueal (3) y la espiga de campo (4). **Fotos cedidas por Canis.**

En el caso 1, al entrar en el bronquio craneal izquierdo, pudimos identificar la presencia de un cuerpo extraño: una espiga de campo que por medio de la pinza de cuerpos extraños y a través del canal de trabajo del broncoscopio fue extraída sin dificultad alguna. En el caso 2 se pudo apreciar y extraer otra espiga del bronquio medio derecho. Apuntar aquí que existe una predilección de los objetos inhalados a instalarse en los bronquios craneales al igual que ocurre con las neumonías por aspiración, y ello gracias a la mayor facilidad que éstos presentan al ser el primer lugar que encuentran en su camino. En el caso de las espigas y debido a sus formas rígidas y variadas que adoptan, hemos comprobado que pueden aparecer en cualquier bronquio, siendo por tanto necesaria la inspección minuciosa de cada uno de ellos.

DISCUSIÓN

En estos dos meses de abril y mayo ya han sido cinco las espigas que hemos retirado del interior de bronquios. Anteriormente el gastroscopio de 9,8mm. de diámetro nos permitía únicamente la observación de la tráquea en perros de mediano y gran tamaño, siendo imposible la visualización de espigas situadas en el interior de bronquios. En la actualidad y con la utilización de un broncoscopio de 4,9mm. de diámetro con un canal de trabajo de 2mm. podemos visualizar y extraer estos cuerpos extraños que se alojan en tráquea y bronquios en la mayoría de los pacientes. Así pues, en los casos de tos recurrente o crónica y en muchos de carácter más agudo, al igual que con presencia de hemoptisis o distrés respiratorio agudo o crónico, será recomendable el estudio traqueobroncoscópico. La broncoscopia nos permitirá evaluar visualmente la luz y paredes de tráquea, carina, bronquios principales y, en un grado variable, los bronquios secundarios y terciarios para detectar la presencia de alteraciones, masas o materiales en su luz y en su defecto realizar una toma de muestras para su estudio citológico, cultivo y realización del antibiograma y fungigrama, así como la toma de muestras de biopsia para el estudio anatomopatológico.

Nuestra reflexión en estos momentos sería: **¿Qué ha sido de todas esas espigas que sin duda alguna se han alojado en los bronquios de nuestros pacientes durante todos estos años? ¿Cuántos de estos animales diagnosticados de bronquitis crónicas, bronconeumonías o posibles neoplasias pulmonares que no eran confirmadas con biopsias han sido debidos a la inhalación de espigas?**

Por otra parte, además, muchas de esas fístulas crónicas que aparecen desde la zona retroperitoneal y otras partes del cuerpo pueden haber sido debidas a la inhalación de espigas que han ido migrando.

Por todo lo anteriormente expuesto, pensamos que el estudio broncoscópico completo está totalmente indicado en todos los casos de tos crónica de origen no identificado, que no respondan o curen con medicación, y también en muchos casos de tos aguda para el diagnóstico precoz, y más en la época del año de más calor en la que abundan las espigas. La visualización y extracción de estas espigas es más sencilla durante los primeros días, ya que de lo contrario van penetrando hasta hacer imposible su extracción, teniendo que ser necesario en algunos casos utilizar otras técnicas quirúrgicas más invasivas como la lobectomía del lóbulo pulmonar afectado.

SEGURO MULTIRRIESGO DE EMBARCACIONES

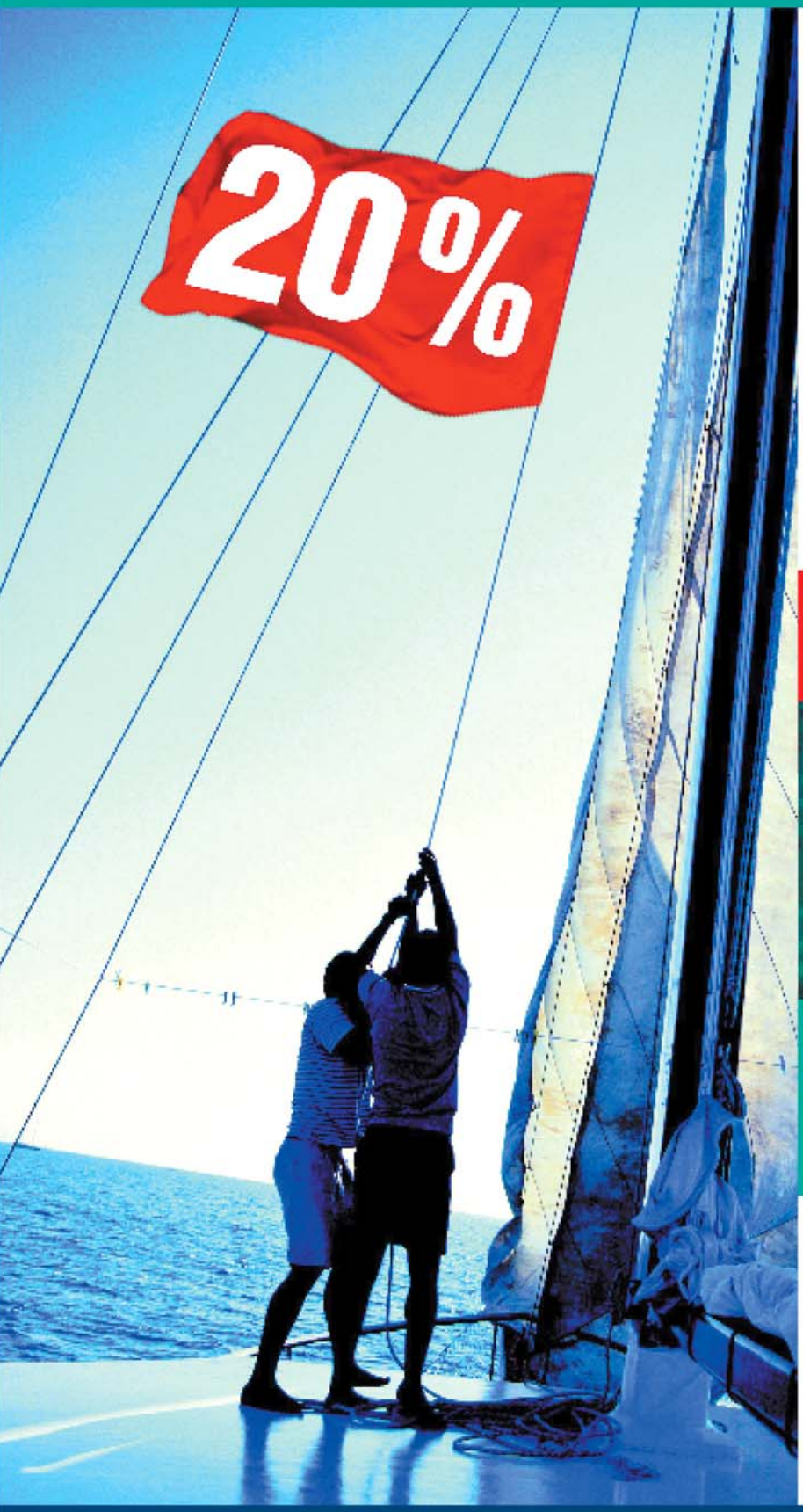

Para una navegación

segura

En A.M.A. hemos aumentado las coberturas de su seguro, para que disfrute del mar como nuestros mutualistas merecen.

Y ahora un 20% de descuento
al contratar su póliza, A.M.A. siempre a su lado.

Contacte con nosotros, **nuestros precios le sorprenderán**

Calidad y **Profesionalidad**
son nuestro mayor compromiso con nuestros mutualistas

nuevas ventajas

- Responsabilidad Civil Voluntaria
- Pérdida Total
- Averías Particulares
- Robo
- Efectos Personales

40 años asegurando a los profesionales sanitarios

A.M.A.
agrupación mutual aseguradora
LA MUTUA DE LOS PROFESIONALES SANITARIOS

Infórmate sobre todos nuestros Seguros y Servicios:

- A.M.A. Palma de Mallorca **971 714 982**
  Barón de Pinopar, 10 07012 Palma de Mallorca (Baleares)
  pmallorca@amaseguros.com
- A través de internet: **www.amaseguros.com**

línia "SA NOSTRA"

aprofita el teu temps · ACTIVA CORRESPONDÈNCIA WEB · protegeix la natura

La teva correspondència, sense paper

Servei **gratuït** i segur

Pots consultar-la i gestionar-la quan vulguis i, si vols, t'avisam quan la rebis

Més informació a **www.sanostra.es**

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS